

Landskrona stad

Stadsledningskontoret

Juridiska avdelningen

Datum	Er Referens
2019-05-06	
Handläggare	Vår Referens
Boel Kvist	2019/635

Nämnd	§	Datum
Kommunstyrelsen		2019-05-09

Remiss från Justitiedepartementet - Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har givit Landskrona stad möjlighet att yttra sig över slutbetänkandet från regeringen och utredningen ”Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet”.

Ärendet har hos Landskrona stad remitterats till individ- och familjenämnden som har yttrat sig.

Individ- och familjenämnden ställer sig i huvudsak bakom slutsatserna i slutbetänkandet av Regeringens utredning om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv: ”Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet”. Nämnden anser dock att det fortsatt finns ett stort behov av att på central statlig nivå arbeta vidare med frågan genom att ta fram nationella riktlinjer, inrätta en nationell hederssamordnare samt säkerställa att tillämplig lagstiftning ger förutsättningarna för kommunerna att bereda hedersutsatta ett tillräckligt skydd.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att till Justitiedepartementet inge individ- och familjenämndens yttrande såsom stadens eget.

Bilagor

- 1 Individ- och familjenämndens yttrande

Stadsledningskontoret

Stefan Johansson
Förvaltningschef

Boel Kvist
Stadsjurist

Landskrona stad

Individ- och familjenämnden

Datum
2019-04-25

§ 55

Ifn 2019/635⁶⁶⁹**Remissyttrande avseende "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet"****Ärendebeskrivning**

Landskrona stad har getts möjlighet att efter remiss från Justitiedepartementet yttra sig kring slutbetänkande av Regeringens utredning om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv: "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet". Inom Landskrona stad har ärendet överlämnats till Individ- och familjenämnden för handläggning. Föreliggande underlag utgör Individ- och familjenämndens remissyttrande.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse daterad 2019-04-08.

Remiss för yttrande daterad 2019-02-28.

Individ- och familjenämndens arbetsutskotts protokoll 2019-04-17 § 31.

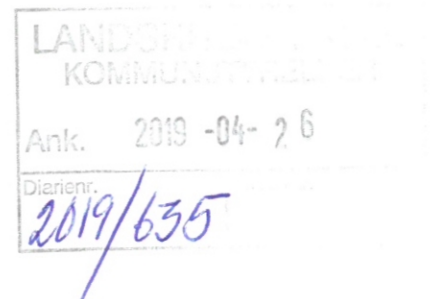
BESLUT

Individ- och familjenämnden beslutar

att med överlämnade av föreliggande yttrande, föreslå Kommunstyrelsen att avge föreliggande underlag till Justitiedepartementet som Landskrona stads remissyttrande gällande "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet".

Expediering:

Kommunstyrelsen/kommunfullmäktige via stadsledningskontoret MC 190429

Justerande sign

Utdragsbestyrkande

Ffn 2019/669₁₍₄₎

Individ- och familjeförvaltningen

Datum Er Referens
2019-04-08
Handläggare Vår Referens
Pernilla Johansson Andersson

Remissyttrande avseende "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet" 2019/635

Ärendebeskrivning

Landskrona stad har getts möjlighet att efter remiss från Justitiedepartementet yttra sig kring slutbetänkande av Regeringens utredning om starkare skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv: "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet".

Inom Landskrona stad har ärendet överlämnats till Individ- och familjenämnden för handläggning. Föreliggande underlag utgör Individ- och familjenämndens remissyttrande.

Förslag till beslut

Individ- och familjenämnden föreslås besluta med överlämnade av föreliggande yttrande, föreslå Kommunstyrelsen att avge föreliggande underlag till Justitiedepartementet som Landskrona stads remissyttrande gällande "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet".

Ärendets beredning

Inom Landskrona stad ansvarar huvudsakligen Individ- och familjenämnden för stadens arbete med hedersrelaterade frågor. Remissen har därför tillsänts Individ- och familjenämnden för besvarande. Inom Individ- och familjeförvaltningen har ärendet handlagts av förvaltningens hederssamordnare.

Bakgrund och beslutsunderlag

Regeringen beslutade den 9 mars 2017 att ge i uppdrag till en särskild utredare att undersöka om det finns behov av åtgärder i syfte att säkerställa ett starkt skydd mot barnäktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv.

Delar av utredningen har redan tidigare redovisats i ett eget delbetänkande samt står för en skärpning av äktenskapsbalken då barnäktenskap ingångna i annat land än Sverige i huvudsak inte godkänns av svenska myndigheter. Denna förändring av lagen trädde i kraft 2019-01. Föreliggande utredning "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet" utgör Regeringens slutbetänkande.

I huvudsak ställer sig Individ- och familjenämnden bakom de slutsatser som framkommit i betänkandet 2018:69. Betänkandet är mycket omfattande och täcker in de väsentliga delarna för att kommunerna på ett bättre sätt ska kunna bedriva ett aktivt arbete mot hedersproblematik. Med stöd av betänkandet kan Sverige få ett mer heltäckande ramverk i arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Inom hedersområdet agerar Individ och familjenämnden vanligen med stöd av LVU. I betänkandet föreslås att ett utreseförbud, tillfälligt eller permanent, införlivas som en del i LVU-lagstiftningen. Individ- och familjenämnden anser att det är en bra åtgärd som kommer att bidra till ett ökat skydd för barn och unga som lever i en hederskontext.

Vidare lyfter betänkandet fram vikten av en fungerande samverkan på hedersområdet. Individ och familjenämnden vill i detta sammanhang betona den lokala samverkan mellan olika myndigheter. Det saknas en nationell styrning av hedersarbetet vilket riskerar att påverka tillgången till relevant stöd till utsatta medborgare. För att säkerställa att det samlade arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska vara rättssäkert och hålla hög kvalitet och vara rättssäkert är det viktigt med ett systematiserat arbete. I detta sammanhang förordar individ- och familjenämnden att det tas fram nationella riktlinjer för arbetet med heder samt att en nationell hederssamordnare utses med uppdrag att understödja implementeringsarbetet av de nationella riktlinjerna i kommunerna. Länsstyrelsen Östergötland, som redan idag innehar det nationella uppdraget gällande hedersrelaterat våld och förtryck i Sverige, kan

fungera som samordnande part. För många mindre kommuner utgör hedersproblematik en tämligen marginaliserad fråga i verksamheten för vilken det inte finns någon egen utvecklad kompetens; när den aktualiseras behöver det finnas tillgång till både nätverk och samlad kunskap på nationell nivå.

Betänkandet berör också möjligheten för återförande av barn och unga som genom tvång förflyttats till annat land. Individ- och familjenämnden vill lyfta fram vikten av att Sverige har ett tydligt systematiserat arbete för återförande av barn och ungdomar som ofrivilligt lämnat Sverige. För dessa unga behöver Sverige som stat ta ansvar och bistå den unge i processen att återbördas till Sverige. Det behöver finnas en tydlig roll- och ansvarsfördelning mellan stat och kommun i detta arbete. Frågan blir än mer aktuell när Barnkonventionen träder i kraft som svensk lag från och med 1 jan 2020 då t.ec. Artikel 4 tydligt framhåller att man för barns bästa ska arbeta internationellt mellan stater.

Utifrån betänkandet efterfrågar Individ- och familjenämnden åtgärder för en tydligare samordning mellan de lagar som kan vara tillämpliga vid hedersperspektiv. För arbete med hedersrelaterad brottslighet finns begränsningar i tillämpligheten av LVU-lagstiftningen. Utifrån nämndens perspektiv är det därför värt notera att Regeringen inte gör en översyn av LVU-lagstiftningen trots att det för närvarande pågår en översyn av Socialtjänstlagen. Individ- och familjenämnden erfar att den åldersindelning som reglerar tillämpningen av LVU tenderar att bli en risk den utsatte då det efter 18årsdagen finns mycket begränsade möjligheter för kommunen att agera mot den enskildes egen vilja. I Sverige infaller myndighetsåldern vid 18 år och från denna dag då bestämmer individen till stor del över sig själv. I en hederskontext utgör individen endast en liten del av ett större och viktigare kollektiv som tar beslut för individen oavsett hur gammal man är. I detta sammanhang selar det ingen roll om den unge är myndig eller inte; individen ska underordnas kollektivet. För hedersutsatta unga som passerat 18 år saknas en lagstiftning som möjliggör samhällets skydd även om den unge själv motsätter sig detta:

- Fram till den unge fyller 18 år är § 2 LVU tillämplig då hedersförtrycket i sig uppfyller rekvisiten för paragrafen. För unga över 18 år är § 2 LVU inte längre tillämplig.
- § 3 LVU kan tillämpas trots att den unge fyllt 18 år då det tydligt framkommer att den unge "utsätter sin hälsa eller utveckling för en påtaglig risk att skadas genom missbruk av beroendeframkallande medel, brottslig verksamhet eller något annat socialt nedbrytande beteende". Att en hedersutsatt ungdom vill avbryta sin skyddsplacering eller röja sin vistelseort anses generellt inte vara en tillräcklig omständighet för att dessa rekvisit ska hedömas vara uppfyllda. Kommunerna kan därmed inte förhindra att dessa ungdomar återvänder till sitt kollektiv och därmed också utsätts för allvarliga risker.

Mot bakgrund av den mycket svåra och komplexa problematik som heder utgör menar Individ- och familjenämnden att lagstiftning lägger ett alltför stort egen ansvar på dessa ungdomar. På detta område behöver därför lagstiftning och praxis utvecklas för att utgöra ett tillräckligt skydd för dessa ungdomar.

Sammanfattning och bedömning

Individ- och familjenämnden ställer sig i huvudsak bakom slutsatserna i slutbetänkandet av Regeringens utredning om starkare skydd mot barnåktenskap, tvångsäktenskap och brott med hedersmotiv: "Ökat skydd mot hedersrelaterad brottslighet". Nämnden anser dock att det fortsatt finns ett stort behov av att på central statlig nivå arbeta vidare med frågan genom att ta fram nationella riktlinjer, inrätta en nationell hederssamordnare samt säkerställa att tillämplig lagstiftning ger förutsättningarna för kommunerna att bereda hedersutsatta ett tillräckligt skydd.

Carina Jording
Bitr. förvaltningschef

Pernilla Johansson Andersson
Hederssamordnare